

Ideologie a teorie

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[\[Příležitostné poznámky, 1957\]](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[\[Příležitostné poznámky, 1957\]](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 4. 1. 1957
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 4. 1. 1957

Ideologie a teorie

Teorie není nutně humanistická; naopak: je a-humanistická, nedbá zájmů, přání, ideálů člověka alespoň nikoli tematicky): je protažením určitých analýzou získaných pozic logickou cestou, syntézou určitého oboru dat, je pokusem o vidění skutečnosti tak, jak jest. Logickou cestou jde ovšem myslící člověk; syntézu rovněž podniká člověk; je to také člověk, který se dívá. Není to však člověk, který se uskutečňuje; resp. uskutečňuje se jenom účastí na uskutečnění čehosi jiného, tedy částečně, odcizeně. I teorie, čistá teorie je zcizením, odcizením člověka sobě samému.

Teorie se vyznačuje proti ideologii především jasností pojmů. Ovšemže se v jejích byt' sebejasnějších pojmech odrazí mnohé pozice mimoteoretické, ale je tomu tak především *nevědomky* (jinak by to nutně znamenalo vtělit tuto pozici již do principů), dále jsou jakékoli mimoteoretické motivy vědomě *potlačovány* a vůbec omezovány na minimum (pokud byla reflexe schopna je odhalit) a konečně teorie necílí k praxi tak, že by odůvodňovala danou praxi, nýbrž že danou praxi *analyzuje*: čili nemíří k praxi, nýbrž vychází z ní.

4. I. 57

570104